

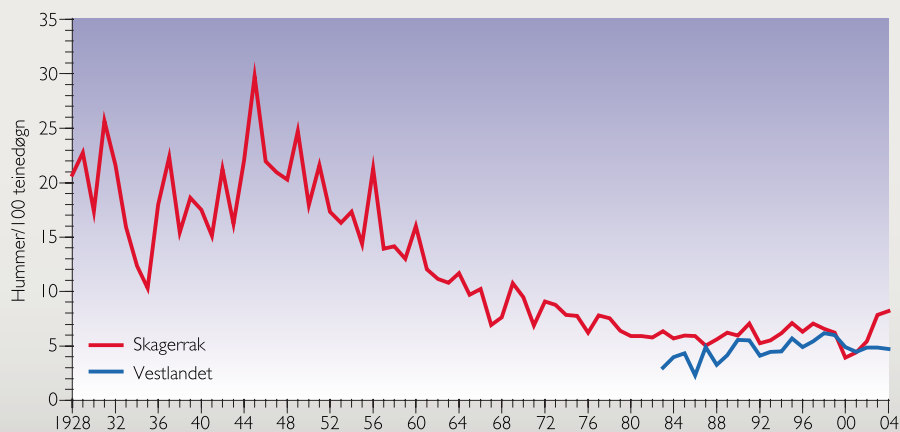
2.7

Hummer

I 1950-årene var Norge det landet i Europa som hadde de største årlige registrerte fangstene av hummer. Denne situasjonen har nå endret seg drastisk, og i vår tid utgjør fangstene et minimum i forhold til historiske tall. Nå er det imidlertid liten tvil om at disse tallene ikke gir et korrekt bilde av situasjonen, ettersom mye av dagens fangster, i motsetning til tidligere, går utenom offentlige omsetningsledd.

Figur 2.7.1
Fangstrate målt i antall hummer per 100 teinedøgn 1928–2004 (data fra 2004 er foreløpige).
Lobster catch rate (CPUE) in number of lobsters per 100 traps per day along the Norwegian Skagerrak coast, and the west Coast of Norway 1928–2004.

Jan A. Knutsen
jan.atle.knutsen@imr.no

Ann-Lisbeth Agnalt
ann-lisbeth.agnalt@imr.no

I 1928 startet Havforskningsinstituttet, Flødevigen innsamlinger over fangst per enhet innsats fra hummerfiskere på Skagerrakkysten. Fra 1980 ble det også foretatt tilsvarende innsamlinger på Vestlandet. Vi har derfor relativt god oversikt over svingningene i hummerbestanden i disse områdene.

I antall hummer per teinedøgn var det en jevn nedgang fra toppåret 1945 til et minimum i 1992. Etter dette var det en ubetydelig oppadgående tendens. Dette året ble minstemålet økt fra 22 cm til 24 cm. I 2000 viste fangst per enhet innsats et sterkt fall til et nytt minimum. Resultatene i 2001 var ikke mye bedre. I 2002 økte fangstene noe, og kanskje kan de dårlige værforholdene i 2000 og 2001 ha virket som en delvis fredning. I 2003 fikk vi en betydelig oppgang i fangstene på Skagerrakkysten, og målingene viser en økning i andelen hummer like over minstemålet. I 2004 fikk vi en bekreftelse på at tallene i 2003 ikke ser ut til å være et engangstilfelle, selv om fangstene gikk litt ned (foreløpige tall fra 2004). Fiskerne melder også om mange undermåls hummer. Alt i alt tyder dette på en økt rekruttering i bestanden. Allikevel – selv om det de to siste årene kan synes å ha skjedd en viss bedring i hummerbestanden, har vi god dokumentasjon som viser at hummerbestanden per 2004 fremdeles ligger på et, historisk sett, relativt lavt

nivå. På Vestlandet ser vi ingen tendens til økte fangster.

Den gradvis forverrede bestandsituasjonen for hummer de siste 30 år har ført til en nærmest kontinuerlig diskusjon mellom yrkesfiskere, forvaltere og forskere om hvilke tiltak som bør iverksettes for å øke bestanden på Skagerrakkysten. I 1992 ble minstemålet for fangbar hummer hevet fra 22 cm til 24 cm. Økt mengde småhummer i fangstene i 2002, 2003 og 2004 tyder på at reguleringstiltakene nå er begynt å virke. Imidlertid er hummerbestanden fortsatt på såvidt lavt nivå at utviklingen må følges over flere år for å se om dette vil bli en stabil økning over tid.

Av de spørsmål som jevnlig har vært diskutert og vurdert, har vært spørsmålet om totalfredning av hummeren, men også hvor raskt en hummerbestand vil bygge seg opp hvis alt fiske med faststående redskap (ruser, teiner og garn) ble stoppet i et begrenset område. Bakgrunnen for dette var dels svenske forsøk som har gitt spennende resultater, men også data fra Norge som viser rask oppgang i hummerbestanden i perioder med lavere beskatning (f.eks. 1940–45).

Havforskningsinstituttet har i 2004 fremmet forslag om fire såkalte hummerreservater på Skagerrakkysten, ett i Østfold, ett i Vestfold og to i Aust-Agder. Forslagene er utarbeidet i samarbeid med lokale myndigheter (Fiskeridirektoratet) og lokale fiskerlag på kysten. Det er vist stor interesse for arbeidet med reservatene både fra fiskere og forvaltning.

Summary

In the 1950s Norway accounted for some of the highest annual landings of European lobster in Europe. This situation has changed dramatically and today the landings are at a historical all time low level. These numbers do not however represent a correct picture since much of today's catch, contrary to earlier years, is caught by leisure-fishers and thus not recorded through official trading organizations.